

IZ GERONTOLOŠKE LITERATURE

Ramovš J. in Ramovš K. (2012). *Družinska oskrba starejšega svojca. Priročnik na tečaju za družinske oskrbovalce*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, 190 strani.

DRUŽINSKA OSKRBA STAREJŠEGA SVOJCA – PRIROČNIK NA TEČAJU ZA DRUŽINSKE OSKRBOVALCE

Priročnik *Družinska oskrba starejšega svojca*, ki ga predstavljamo, sta napisala in uredila Jože Ramovš in Ksenija Ramovš. Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje ga je izdal za ljudi, ki oskrbujejo svojega onemoglega svojca, da bi lažje in bolje opravljali to pomembno in težko življenjsko nalogo. Priročnik je dober pripomoček pri delu na tečaju za družinske oskrbovalce in tudi pri sami oskrbi onemoglega družinskega člana.

Slovenski in tuji strokovnjaki ter evropska politika poudarjajo potrebo po razvoju strokovne in javne pomoči družinskim oskrbovalcem, saj velika večina ljudi želi do konca življenja živeti doma – trenutno sta v domači oskrbi dve tretjini onemoglih starih ljudi. Zato je toliko bolj potrebno podpreti družinske oskrbovalce, ki so zaradi nezadostne pomoči velikokrat preobremenjeni. Pogosto namreč doživljajo stiske, stres in imajo duševne ter telesne težave. Zaradi tega ima tečaj za družinske oskrbovalce dva pglavitna cilja. Prvi je dati oskrbovalcem potrebne informacije in navezati stike s strokovnjaki tistih področij, ki so pomembna pri oskrbovanju. Drugi, enako pomemben cilj, pa je medsebojno spoznavanje oskrbovalcev ter izmenjava njihovih dobrih izkušenj in vprašanj. Po koncu tečaja se po principu skupine za samopomoč oblikuje klub

svojcev, ki oskrbovalcem še naprej nudi medsebojno podporo in izmenjavo dobrih izkušenj.

Priročnik, ki ga prejmejo družinski oskrbovalci, je prilagojen poteku tečaja. Prvi del vsebuje osem pomembnih vsebin o komuniciranju z onemoglim starim človekom in njegovem oskrbovanju, drugi del priročnika pa je namenjen lastnim zapisom družinskih oskrbovalcev, in sicer si na te strani zapisujejo, kar slišijo na tečaju, lepa doživetja ob onemoglem svojcu, spoznanja, izkušnje in vprašanja, ki se jim porajajo pri oskrbovanju ali prebiranju literature, povezane z oskrbovanjem in starostjo, in tisto, kar si oskrbovalci podelijo tekom tečaja ter nato v klubu.

Vsako posamezno srečanje je v priročniku razčlenjeno tako kot srečanje v praksi dejansko poteka. V prvem delu učnega srečanja se dogaja intenzivno socialno učenje iz prakse za prakso, pri katerem so vsi učitelji in vsi učenci. Pri vsaki temi teče pogovor o dobrih izkušnjah, ki jih imajo družinski oskrbovalci na tisto temo. V pogovoru prav tako pridejo na dan vprašanja in njihovo skupno iskanje odgovorov nanje. Uvod v posamezno temo in izhodišča za pogovor, ki jih povzame in nato vodi strokovni delavec Inštituta, so napisani v priročniku. Pri vsaki posamezni temi pa so zbrana tudi nekatera dragocena spoznanja in misli družinskih oskrbovalcev, ki so se že udeležili podobnega tečaja. Le-te Inštitut razvija in izvaja že od leta 2002.

Vsako srečanje vsebuje ključna strokovna spoznanja in metode dela, ki jih na tečaju posredujejo in razložijo strokovnjaki. Gre za vsebine o staranju, njegovih prednostih in tegobah, o doživljanju starejšega svojca in komuniciranju z njim, o pogovoru in odnosu s starejšim človekom, ko je težaven, o oskrbovanju osebe z demenco, o skrbi

za zdravje in kondicijo oskrbovalcev, o fizioterapevtski pomoči za učinkovitejše oskrbovanje, o negi starejšega človeka na domu, o možnostih za strokovno pomoč oskrbovalcem in oskrbovancem, ki jo nudijo patronažne medicinske sestre, fizioterapevti in drugi strokovnjaki, o tem kako ravnati, če svojca ni več mogoče oskrbovati doma, o srečanju z minljivostjo življenja in žalovanjem za bližnjim. Eno izmed srečanj pa je namenjeno tudi pripravi na mesečna srečevanja v klubu. Vsakemu srečanju je glede na obravnavano temo dodana domača naloga in literatura, kjer je moč najti več informacij.

Pogovor na takšnem tečaju mora potekati po določenih zakonitostih in pravilih, zato so na platnici priročnika napisana in razložena ključna pravila za lep osebni pogovor. Ta so pomembna tako na tečaju kot tudi pri pogovoru z onemoglim svojcem, saj so ljudje pogosto nemočni ravno pri tem, da se z družinskim članom, ki peša, ne znajo prav pogovarjati; ne pride in ne pride do lepega pogovora in pogovora o tem, kar je res pomembno.

Priročnik zaključujejo še nekatera dodatna besedila o vsebinah tečaja, ki natančneje razlagajo socialne motnje in komuniciranje s človekom, ko je v sožitju težaven; kako ravnati, da bi oskrbovanje obogatilo, ne pa pohabilo oskrbovalca; kako so lahko klubi svojcev sredstvo za večanje kakovosti bivanja v domovih za stare ljudi. Bralec pa lahko dobi še informacije o socialni mreži medgeneracijskih programov za kakovostno staranje in solidarno sožitje generacij, ki v današnjih življenjskih razmerah pomaga prebivalstvu občinske skupnosti doseči osnovne cilje kakovostnega staranja in lepega sožitja med generacijami in katere del so tudi tečaji za družinske člane, ki doma oskrbujejo starega človeka.

Blaž Švab

Wonneberger Eva (2011). *Neue Wohnformen*. Freiburg: Centaurus Verlag; Klie, Thomas in Hans-Joachim Lincke, ur. (2009). *Netzwerk: Soziales neu*

gestalten: Eine neue Architektur des Sozialen. Gütersloh: Verlag Bertelsmann; Lindenberger, Ulman, Jacqui Smith, Karl Ulrich Mayer, Paul B. Baltes izd. (2010). *Die Berliner Altersstudie*. Berlin: Akademie Verlag.

NOVE OBLIKE BIVANJA – NOVE OBLIKE SOŽITJA

V zadnjem času se poraja vse več zamisli o tem, kako izboljšati kakovost življenja v starosti oziroma v vseh obdobjih življenja v smislu medgeneracijske solidarnosti. Zapis, ki sledi, se nanaša na nekatere prakse v Nemčiji oziroma na tri knjižne naslove, v katerih so opisane. Najprej so opisane *Nove oblike bivanja* (*Neue Wohnformen: Neue Lust am Gemeinsinn?*) avtorice Eve Wonneberger, nato *Mreženje: novo oblikovanje družbenosti in nova arhitektura družbenosti*, ki zajema šest študij s področja blaginje, in na koncu *Berlinska študija starosti*, zelo obsežno raziskovalno poročilo interdisciplinarne skupine raziskovalcev, dejavnih v okviru brandenburške Akademije znanosti.

Naj začnem pri *Novih oblikah bivanja*. Eva Wonneberger je po poklicu sociologinja in pristopa k vprašanju z dveh zornih kotov: s povsem sociološkega, pri čemer gre za konceptualizacijo družbenega prostora pod vidikom mreženja, in z arhitekturnega vidika, pri čemer ima avtorica v mislih tudi nove oblike urbanega oblikovanja oziroma novega razumevanja razmerja med urbanim okoljem in podeželjem. Teh pobud je veliko in niso od včeraj, vendar pa je praktičnih izvedb razmeroma malo. Zato je morda treba poudariti, da je avtorica svoje delo podprla s kakovostno raziskavo na terenu, katere rezultate pojasni v zadnjem poglavju. Raziskava se nanaša na nemško deželo Baden-Württemberg, ki je ena najbolj razvitih regij v Evropi predvsem z vidika obravnavane teme.

Cilj njene raziskave je bil opredeliti družbenost skupnega bivanja. Za besedo družbenost se skrivajo nekatere objektivne spremembe, ki